

Asia: VN/17877/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista

Lausunnonantajan lausunto

Toimivaltaisen viranomaisen (Ruokavirasto) nimeäminen (2 §)

Helsingin yliopisto katsoo, että asetukseen toimeenpanon takaamiseksi on Ruokavirastolle osoitettava riittävät resurssit neuvontaan ja valvontaan.

Valvonta ja tarkastukset (4-13 §)

-

Perustellut huolenaiheet (14 §)

-

Hallinnolliset seuraamukset (15-19 §)

-

Rikkomusmaksu ja hallinnollinen seuraamusmaksu (20-24 §)

-

Määräaikainen sulkeminen hankintojen ja julkisen rahoituksen ulkopuolelle (25 §)

-

Erinäiset säännökset ja voimaantulo (26-31 §)

-

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Perustelujen luku 3.2.3 Asetuksessa tarkoitettu metsien tilan heikkeneminen Suomessa

”Metsien tilan heikentymisellä tarkoitetaan asetuksessa metsän sellaista rakenteellista muutosta, jossa ikimetsä tai luontaisesti uudistuva metsä muuttuu plantaasiksi tai muuksi puustoiseksi maaksi.”

Helsingin yliopisto katsoo, että perustelua on syytä tarkentaa niin, että perinnebiotooppien ennallistamis- ja hoitotoimia ei tulkita metsien tilan heikentymiseksi, vaikka toimien seurauksena aiemmin luontaisesti uudistuva metsä muuttuisi muuksi puustoiseksi tai puuttomaksi maaksi.

”Ikimetsät eivät ole olleet voimaperäisten, kaupallisten metsänhakkuiden piirissä, mutta niissä on voitu harjoittaa luontaistaloutta ja poimintahakkuuta kotitarvekäyttöön. Niiden tunnistamisen pitäisi siten perustua hakkuukantojen määrään, kasvupaikkatyyppeihin ja nykypuuston rakenteeseen sekä sijaintiin suhteessa tiestöön ja muihin kuljetusväyliin.”

Vanhojen metsien kriteereistä Suomessa päätetään toisessa hankkeessa (Diaarinro: VN/7491/2024), jossa metsän sijainti suhteessa tiestöön ja muihin kuljetusväyliin ei ole esillä mahdollisena kriteerinä. Viimeaikaiseen tutkimustietoon nojaten Helsingin yliopisto katsoo, että ikimetsät ja luontaisesti uudistuvat metsät ovat monimuotoisuuden kannalta arvokkaita myös pieninä ja hajallaan sijaitsevinä laikkuina (Riva, F. et al.: Loss of the world's smallest forests. *Global Change Biology*, 2022) ja ehdottaa, että maininta sijainnista tiestöön poistetaan perusteluista.

Perustelujen luku 4.1.2:

”Uusi elementti verrattuna EU:n puutavara-asetukseen on metsäkatoasetuksen 31 artiklassa säädetty luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden mahdollisuus esittää toimivaltaiselle viranomaiselle perusteltuja huolenaiheita.”

Perustelusta jää epäselväksi mitä tapahtuu huolenaiheen ilmoittamisen jälkeen: saako huolen kohteena oleva toimija tiedon ilmoituksesta? Saako toimija jatkaa toimintaansa tarkastukseen saakka eli enintään 6 kk?

Perustelujen luku 4.2.3 Vaikutukset monimuotoisuuteen

”Jos tulkitaan, että käsitellyt talousmetsät eivät voi olla ikimetsiä, vaikka tuoreimmasta käsittelystä olisi kulunut vuosikymmeniä, ikimetsiä on vain nykyisissä suojelumetsissä ja metsätalouden ulkopuolella olevilla kitumailla. Jos ikimetsiä tulkittaisiin olevan myös talousmetsissä, niiden suojelulla edistetään ympäristön tilaa. Valtakunnan metsien inventointeihin perustuvan arvion mukaan ikimetsän kaltaisten metsien ala on kuitenkin hyvin vähäinen erityisesti Etelä-Suomessa, jossa on merkittävimmät tarpeet lisätä suojelua. Ikimetsien kartoituksen puuttumisella voi olla

negatiivinen vaikutus metsäympäristön tilaan, jos metsänomistajat eivät uskalla lisätä vanhojen metsien piirteitä talousmetsiin pelätessään niiden luokittuvan suojeltaviksi ikimetsiksi.”

Koska ikimetsien kriteerit puuttuvat, on mahdollista, että ikimetsiä löytyy myös suojelualueiden ja kitumaiden ulkopuolelta, kuten Luonnonmetsä-työryhmän kartoitukset osoittavat. Kriteerit ja potentiaalisten kohteiden systemaattiset kartoitukset antaisivat metsänomistajille mahdollisuuden tarjota monimuotoisuuden kannalta arvokkaita kohteita suojeluun ja välttää asetuksen tarkoittama metsäkadon tai metsän tilan heikkeneminen tietämättään.

Muita huomioita

-

Karppinen Laura
Helsingin yliopisto - Bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta